

Розвиток творчості Павла Андрійовича Байдебури на території Донеччини

Павло Андрійович Байдебура (1901 – 1985)

СПІВЕЦЬ ЗЕМЛІ ДОНЕЦЬКОЇ

Він світ творив
З краси нам і любові,
Із дня у день
Нітрохи не лівивсь.
Вогонь землі
В його світився слові,
І степовий розгін
В нім променився
Він в небуття пішов
Його не стало.
Нетлінні пам'ять
Книги і діла.
Та ще краса,
Що мудрість дарує
Та ще любов,
Що сонячно цвіла.

С.Жуковський

Степан Крижанівський

Пам'ятник добрій

людині

Павло Андрійович Байдебуря був безкінечно доброю людиною. Слід дивуватися, як у такий жорстокий час він міг лишитися і доброю, і порядною людиною. Отже, не все залежить від обставин, але й від самої людини. Павло Андрійович прожив довге життя і обставини то зводили нас, то розводили, але ми завше залишалися добрими друзями. Мабуть, тут діяло “родство души”, адже за віком він був старшим на цілих десять років, і, отже, притягувальність була не у віці, а в характері. Павло Андрійович був людиною без пози, без пиhi, без афішування. А все ж він розповідав, як юнаком потрапив на Донбас, у Краснодон, працював на шахті і як тоді, коли робітничий клас почав творити свою інтелігенцію, його було відряджено на навчання до Харкова.

1976р. Павло Байдебура став почесним громадянином м. Донецька

Павло Андрійович Байдебур – один із відомих українських письменників ХХ століття, один із тих, хто започаткував і творив літературу на Донбасі, оспівував оригінальний донецький регіон.

Народився 1 березня 1901 року в с. Нерубайки Кіровоградської області. На початку 20-х років (1924р) приїхав на Донбас. Працював робітником на донецьких шахтах, почав літературну діяльність.

П.А.Байдебур неодноразово обирався депутатом Донецької обласної Ради народних депутатів,

20 років очолював письменницьку організацію Донеччини.

За півстоліття творчої діяльності П. А. Байдебурою створено понад 30 книг.

1931р. – перше оповідання “Біля врубівки”

1933р. – збірка оповідань і нарисів “Вугільні дні”

1936р. – збірка “ На оновленій землі”

1944р. – збірка “Земля донецька”

1949р. – “Діти шахтарів”

1960р. – “Як ми шахту будували”

Творчість П.А.Байдебури спрямована на пізнання людей донецької землі, на осмислення її давньої історії та сучасного життя.

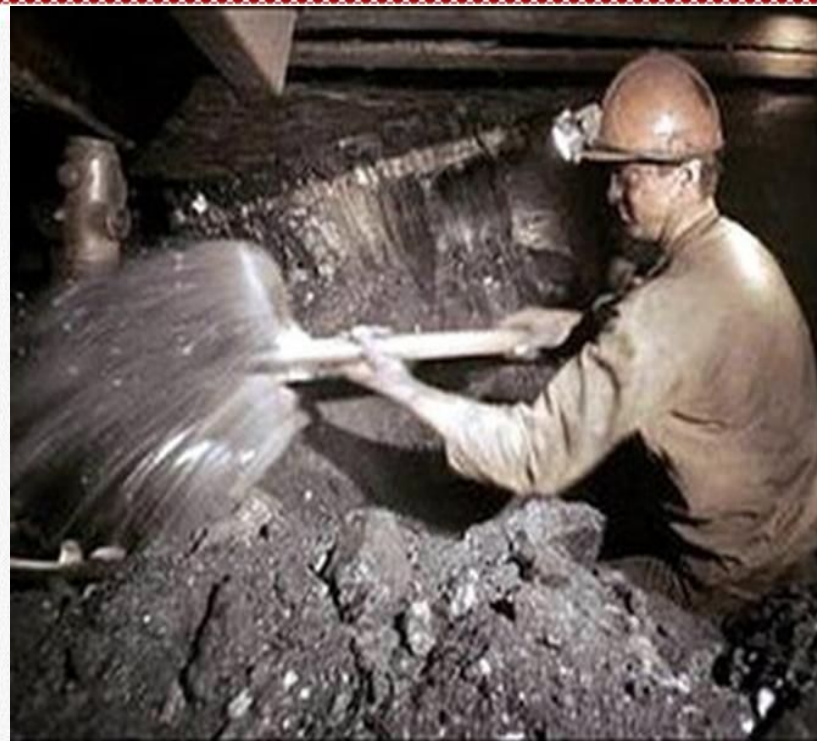
Павло Андрійович перш, ніж стати письменником, був рядовим робітником на шахті, що назавжди визначило тематику його творів.

“Старіші й досвідченіші в шахтарстві пішли до забою видобувати вугілля, - писатиме він в автобіографічному оповіданні “З минулих літ”. - А мені випало бути вантажником. Робота ця не потребує великого вміння, була б сила та деяка вправність. У роботи хвилини віршував:

На порозі задумана осінь
В повногрудім зітханні вітрів...
Закрутив вітер коси, і в росах
Мідяні акварелі розлив.

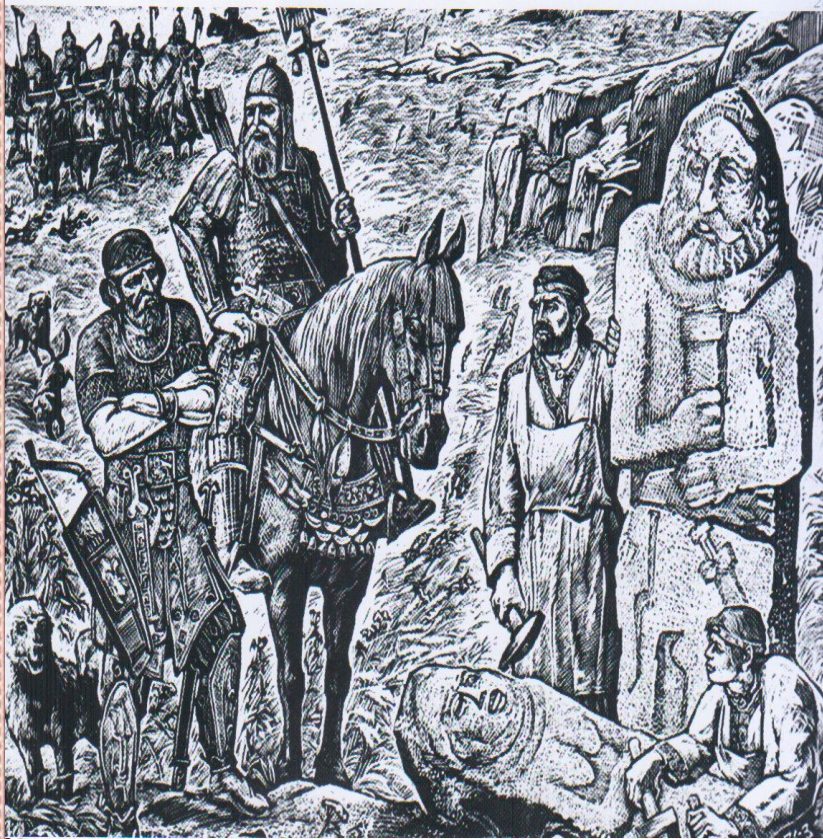

● Шахтарська тематика розкрита в оповіданнях: “Вугільні дні”, “Перший терикон”, “Біля врубівки”, “О четвертій”, “Рідні горизонти”, “Кривою дорогою”, “Діти шахтарів”, “На плитах”, “Протест”, “Як ми шахту будували”

● Оповідання “Малий Тимко”, “Марія”, “Молитва”, “Професор”, “Помста” о ‘беднані спільною темою. Це показ воєнного лихоліття та долі дітей і дорослих, які в одну мить стали беззахисними на своїй землі, де панують фашисти.

● Тема повоєнного дитинства розкрита в повісті “Таємниця степового шурфу”

● оповідання” Універсал гетьмана Богдана”, “Весняної ночі”, “В останню хвилину”, роман “Вогонь землі” – історична тематика

“Павлу Андрійовичу вже сповнилось 80 років, але він аж ніяк не збирався “складати зброю” і говорив про те, що йдуть до рук усе нові матеріали про знаходження “горючого каменю” та перші кроки його добування на донецькій землі”.

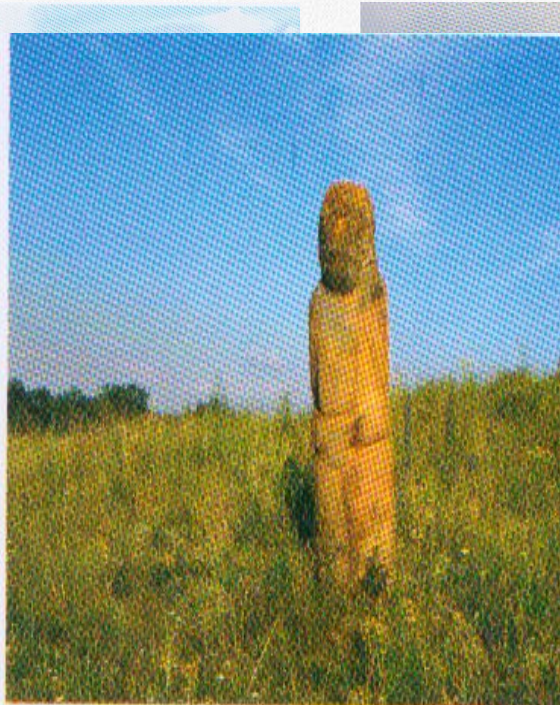
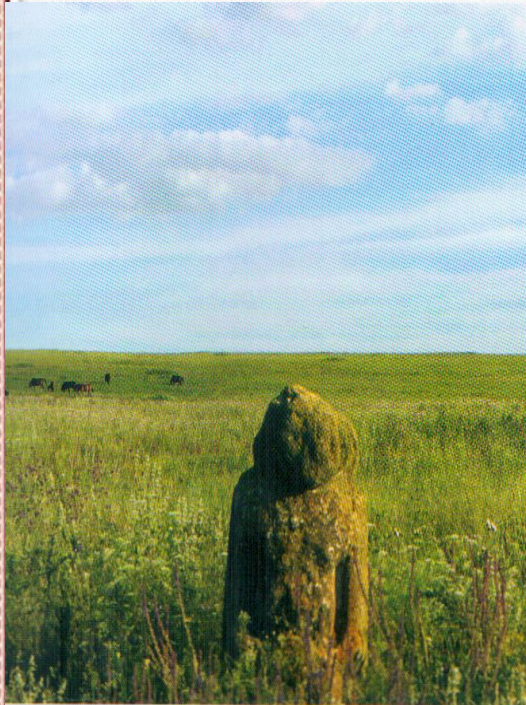
“Померла дружина Марія Олександрівна, а Павло Андрійович ще “скрипів”, та й не просто, а доспівував свою пісню. Цією піснею стала історія рідного донецького краю, роман “Вогонь землі”.

Степан Крижанівський

УРИВОК З РОМАНУ – ТРИЛОГІЇ “ВОГОНЬ ЗЕМЛІ”:

“Нема кінця – краю хвилястому, з горбами-перекатами, буйно – розлоному степу. Простора, яруги, низини, продовгасті гористі греблі. Розкинулись байраки, широкі зарості, бовваніють прозоро сивою млою щовби могил. “Стоять...мовчазні, таємничі кам'яні баби – свідки кочових стоянок скіфів, половців. Тут їхні полчища місили степ, випасали коней, летіли в скажених кривавих герцях - бойовищах, полонили тисячоверсті простори і невідомо де зникали.”

Донецьк. Меморіальна дошка на будинку, в якому жив письменник з 1948 по 1971р.

ВИСНОВКИ

Творчість Павла Андрійовича Байдебури дозволяє пізнати особливості перебігу історії рідного краю, відчутти відлуння буремних 20-х років, співпереживати з героями тривожних 30-х років, крокувати важкими дорогами Вітчизняної війни 1941-1945 років та разом з дійовими особами художніх творів відбудовувати Донбас, відроджувати його духовний поступ. Тематика його творів зумовлена життєвим досвідом: воєнне лихоліття, шахтарські будні, доля дітей. Герої оповідань

ах, протиборстві з

